

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Contrarietas vitii adversus hominis naturam quà sensitivam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

clinationem naturæ humanæ, ergo non sunt contra naturam humanam. Consequentia tenet ex nostra ratione. Antecedens probatur: Ubi datur naturalis potentia, ibi etiam datur naturalis inclinatio: sed in natura rationali creata datur naturalis potentia ad peccandum, siquidem est de essentia ipsius posse peccare: ergo datur in illa naturalis inclinatio ad peccatum, & consequenter ad vitium.

Respond. negando antec. ejusque probationem distinguo: Ubi datur naturalis potentia effectiva & perfecta, ibi est naturalis inclinatio, concedo maj. ubi est potentia defectiva, nego maj. & pariter distincta min. nego consequentiam. Rursus si sit naturalis, h. e. fluens ex positiva radice naturæ, concedo majorem; si naturalis, eò tantum quòd adhæreat naturæ quatenus creata ex nihilo, adeoque secundum aliquam negativam radicem, nego majorem: atqui potentia peccandi naturæ rationali non aliter convenit, nisi quatenus creata ex nihilo, adeoque ut principio defectibili.

6. Objicies tertio. Illud non est contra naturam hominis, quod non est contra perfectionem naturalem ipsius: sed vitia ut opposita virtutibus infusis non sunt contra perfectiones naturales ipsius naturæ; cum neque natura habeat innatum appetitum ad virtutes infusas, nec prout recipiantur in natura, prout est natura, sed prout est potentia obedientialis.

Respond. neg. vel dist. maj. quod non est contra perfectionem naturalem, hoc est perfectionem quæ sit conveniens naturæ eamque perficiens, quo modo ordo gratiæ non destruit sed perficit naturam, concedo maj. contra perfectionem naturalem, h. e. ortam ex principiis naturæ, vel terminum innati appetitûs, nego maj. sicque distincta minore, nego consequentiam.

7. Objicies quarto. Si vitia opposita virtutibus infusis essent contra naturam rationalem, tunc daretur in naturâ aversio innata ab ejusmodi vitiis, abhorret enim natura rationalis omnem suam imperfectionem: sed hoc admitti non potest: Nam ab his solum datur aversio naturalis, quæ per vires naturæ vitari possunt: sed ejusmodi vitia per naturæ vires vitari non possunt: actus quippe per quos generantur, opponuntur præceptis supernaturalibus, quorum adimpletio requirit gratiam specialem & supernaturalem, veluti si urgeat præceptum credendi, sperandi, diligendi, &c. ut aliunde supponitur.

Respond. negando sequelam maj. nam sicut ad hoc, ut virtutes infusæ sint secundum naturam, sufficit quòd ipsæ perficiant bonum rationis, ad quod nativo appetitu fertur natura rationalis, quantumvis ipsas virtutes infusas non appetat, ita pariter, ut vitia, directe vel indirectè opposita virtutibus infusis, sint contra naturam, sufficit, quòd per ipsa immineatur bonum rationis, quantumvis natura nativâ aversione illa non abhorreat.

§. III.

Contrarietas vitii adversus hominis naturam quæ sensitivam.

8. Appetitus sensitivus in homine considerari po-

test primò secundum prædicata generica, in quibus convenit cum appetitu sensitivo bruti, & præcisè respicit bonum delectabile absque conjunctione cum honestate & bono rationis; in qua acceptione certum est, vitium non esse contra naturam hominis quæ sensitivam; quia vitium inclinatur in bonum delectabile: sed in hoc etiam inclinatur natura hominis quæ præcisè sensitiva; ergo inter se conveniunt, non contrariantur vitium & natura quæ sensitiva hominis.

Rursus considerari potest idem appetitus, prout actu subicitur imperio & ordini rationis, quo sensu non minus certum est, vitium esse contra naturam sensitivam hominis; nam appetitus actu subiectus ordini rationis tendit in bonum delectabile ut subordinatum & conjunctum cum bono honesto; e contra vitium tendit in bonum delectabile ut deordinatum à bono honesto & ordine rationis, quæ sunt tendentiæ & inclinationes contrariæ. Quæstio igitur est, utrum vitium sit contra naturam sensitivam hominis, in quantum appetitus sensitivus propter conjunctionem cum appetitu rationali in eodem supposito est habitualiter seu potentialiter conjunctus cum bono honesto, & natus apertus obsequio imperio rationis? Et

CONCLUSIO EST AFFIRMATIVA. Ratio 10. est: quia natura sensitiva hominis sub hac consideratione habet intrinsecam inclinationem in virtutes morales tanquam connaturales perfectiones appetitûs sensitivi, quæ in ipso subiectantur; sed vitium adversatur ejusmodi inclinationi, & per suos actus virtutes morales expellit ab appetitu sensitivo: ergo naturæ sensitivæ taliter acceptæ vitium contrariatur. Quæ contrarietas etiam extendenda est respectu virtutum moralium per se infusarum, per quas subiectus appetitûs sensitivi ad bonum & ordinem rationis perficitur, juxta supra dicta.

Dices: Vitium non est contra naturam sensitivam hominis secundum se, & secundum rationem genericam communem cum brutis: ergo neque contra naturam sensitivam prout conjunctam cum altiori & rationali appetitu. Consequentia probatur: Nulla elevatio vel conjunctio cum altiori natura facit, ut aliqua potentia feratur extra suum objectum: sed objectum appetitûs & naturæ sensitivæ secundum se est purè bonum delectabile, non verò bonum honestum: ergo ex conjunctione cum appetitu rationali non habet ut feratur & inclinet in bonum honestum. Atqui propter istam rationem vitium non contrariatur appetitui & naturæ sensitivæ secundum se, unde nec peccatum datur in appetitu sensitivo sic considerato: ergo neque contrariatur appetitui sensitivo conjuncto cum ratione & nato obedire rationi.

Confirmatur. Sequeretur, quòd bonum honestum contingeretur intra latitudinem objecti naturæ sensitivæ secundum se: sed hoc est absurdum: ergo. Sequela probatur: eò quòd per conjunctionem cum lumine gloriæ intellectus elevatur ad videndam divinam essentiam, benè colligitur, quòd essentia divina contineatur intra latitudinem objecti intelligibilis: ergo si per conjunctionem cum ratione appetitus sensitivus ele-

vatur

vatur ad prosequendam honestatem rationis, rectè inferitur quòd bonum honestum contineatur intra spheram objecti sensibilis.

Respondeo negando consequentiam. Ad probationem dist. min. objectum naturæ sensitivæ secundum se, h. e. abstractivè à differentiali contractione ad speciem humanam est purè bonum delectabile, concedo; ipsius ut contractæ ad speciem humanam, nego min. & sic dist. consequente, nego consequentiam, vel subdistinguo: ex conjunctione cum ratione non habet natura sensitiva ut actu feratur in bonum rationis, concedo; potentiâ, & dependentur ab imperio rationis, nego. Ideoque, sicuti conjunctio cum ratione dat appetitui sensitivo, non actu obedire, sed posse obedire rationi, ita dat etiam posse tendere in bonum rationis.

12. Ad Confirmationem nego paritatem: quia lumen gloriæ tantum dat proximam potentiam ad videndam divinam essentiam, prout est in se; adeoque supponit in intellectu potentiam radicalem & remotam videndi divinam essentiam, quæ proinde contineri debet intra latitudinem ipsius objecti: atqui conjunctio cum ratione dat naturæ sensitivæ potentiam remotam attingendi bonum rationis, quod ipsi secundum genericam prædicata non convenit.

§. IV.

Corollaria ex dictis.

13. Colliges ex dictis primò. Peccatum in genere moris simpliciter pejus esse, quàm vitium, ut habet S. D. a. 3. Cujus ratio est primò: quia habitus est moraliter malus propter actum malum, in quem inclinatur, & à quo proxime specificatur, sed propter quod unumquodque tale illud magis tale in genere causæ formalis & finalis, secundum Philosophos; ergo actus peccati moraliter magis est malus, quàm vitium.

Secundò. Illud est moraliter pejus, quod magis repugnat cum statu gratiæ & charitatis; sed

peccatum magis repugnat cum statu gratiæ & charitatis, siquidem iste per peccatum destruitur, non autem per habitum vitiosum.

Tertiò. Quia vitium non demeretur, adhibere autem vitiosis demeretur; ergo peccatum est simpliciter pejus, quàm vitium. Dixi, simpliciter: nam secundum quid vitium potest esse pejus, quàm peccatum: primò, quatenus est causa efficiens saltem inadæquata peccati: secundò ratione majoris diuturnitatis & extensionis; nam actus peccati transit, vitium permanet, atque plures actus malos extenditur.

Colliges secundò cum S. D. a. 4. Adhuc vitiosum, seu peccatum bene posse consistere cum virtute in statu imperfecto, non autem in statu perfecto. Virtus in statu perfecto dicitur, quæ habinem optimè disponit in ordine ad ultimum finem, ita ut actus ipsius acceptentur à DEO, utquam digni vitæ æternæ, & sic virtus in statu perfecto semper est conjuncta cum gratiâ & charitate. Virtus autem in statu imperfecto est habitus ex objecto bonus & honestus, qui tamen actus meritorios vitæ æternæ producere non potest. Cujus generis sunt habitus acquisiti virtutum moralium, & ex virtutibus supernaturalibus infusis fides, & spes, quæ cum ex sua natura sint prævia dispositiones ad gratiam & justificationem, non necessariò præsupponunt ipsius infusionem, & sine gratia possunt consistere. Ex quo facillè patet ratio Corollarii: quod habet necessariam connexionem cum gratiâ & charitate, illud cum peccato non potest consistere, e contra, quod non habet necessariam cum gratiâ & charitate, potest cum peccato consistere: sed virtus in statu perfecto habet, in statu verò imperfecto non habet necessariam connexionem cum gratiâ & charitate: ergo illa non potest, ista potest cum peccato consistere; & per consequens illa destruitur, ista non destruitur per peccatum. Unde habes, quæ de vitii contrarietate sunt dicta, proportionaliter esse applicanda peccato.

DISPUTATIO XVI.

DE

Quidditate & natura peccati.

Quamvis nihil sit exploratius, quàm existentia, tamen nihil obscurius & difficilioris indaginis, quàm natura peccati: Hanc tamen etiam lucis vacuum, præsentis disputatione ex Angelicæ doctrinæ Lumine in lucem eruere conabimur, & de peccati commissionis definitione primò, deinde ejus constitutivo tractabimus.

ARTICULUS I.

Quid sit peccatum.

SUMMARIUM.

1. *Varia acceptiones peccati.*
2. *Divisio peccati in actuale & habituale.*
3. *Definitio Augustiniana peccati.*
4. *Convenit etiam peccato veniali, & omissionis.*
5. *Objectiones.*
6. *Solvuntur.*
7. *Diversa nomina & applicationes peccati.*

§. I. De